

קז

בימים ב' וה' הנהיג רבי בנימין זאב ז"ל לילך עם פישקע^{קז} בבית-הכנסת וליתן צדקה, ודוקא אחר הקריאה שלא לבלבל הקריאה, אך קודם הכנסת ספר תורה להיכל. ואמר: כשנותנין אז גראשין^{קח} אחד חשוב יותר מהרבה בפעם אחרת.

קח

אמר הטעם שהולכין בב' וה' עם פישקע, כי בב' וה' בתי דינים יושבים בעיירות (כמונת ג, 6) ובית דין למעלה, ואז הוא עת רצון גדול. כמו בראש השנה שדנין ומכל מקום הוא עת רצון. בפרט בעת קריאת התורה, שמעתי מהרב ז"ל שאז הוא עת רצון גדול, לכן נותנים צדקה והפרוטה שנותנין אז, חשובה כפעם אחרת הרבה. ואין הולכין בשעת קריאה ממש שלא לבלבל הקריאה, רק אח"כ בשעת "ובא לציון" שאנו אומרים קודם הכנסת ספר תורה להיכל. ועת רצון הוא דעדיין תרעין פתיחין, וכן איתא במדרש (נ"ר ע, ט) על פסוק והנה באר בשדה (זו ספר תורה) [זה בית-הכנסת], ושלשה עדרי צאן אלו ג' קרואים וכו' וגללו את האבן זה יצר הרע, עיי"ש. והמפרש פירש שם ע"ד

הגמרא (סוכה נב, ג) אם פגע בכ מנוול זה משכחו לביהמ"ד אם אבן הוא נמוח וכו', ולפי מה ששמעתי מהרב אין צריך לזה, רק כפשוטו, שאז עת רצון גדול ומתגברים על היצה"ר. והבן הענין, כי לא זכרתי סוף הלשון בדיוק.

וסיפר מעשה בשם רבי שמעריל [ווארחיווקער] ז"ל שפעם אחת

רצו אנשי ק"ק מעזבוז לבטל המנהג שיושבים עם הקערות בערב יום כיפור מפני שמבלבלין וכו'. ושמע הבעש"ט ולא הניח לבטל, וסיפר להם מעשה, שבשנה אחת קודם יום כיפור נתקשרו הקליפות יחד לבל יניחו תפלות ישראל לעלות למעלה, וכיון שהתחילו ישראל לקשקש בקערות בערב יום כיפור בהשלכת מעות שמשמיע קול, מאותו קול נתפרדו הקליפות כולם.

עוד סיפר מעשה מהרב ז"ל, שפעם אחת היה יריד בק"ק קאריץ, והיה היריד קטן. ומקודם היה יריד גדול, והיה שואל לכל מי שבא לביתו מבעלי מחיה^{קט}: באיזה יריד היה לך מחיה? וכל אחד השיב שעכשיו הרויח יותר, אף שהיריד קטן. ואמר הוא ז"ל הטעם, כי עכשיו הלכו עם פישקע, משא"כ ביריד הקודם, כי כשמתקבצים נכרים הרבה מעכבים השפע מלירד ומסתמין אותו, וכשהולכין

קז. קופה. ובש"ך (יו"ד רמט, ד): נהגו בארצות האלו שהגבאי צדקה הולך בביהכנ"ס שני וחמישי לגבות מעות צדקה מכל אחד ואחד.

קח. פרוטה.

קט. פרנסה.

עם פישקע לגבות צדקה מפנין את האויר,
בל"א: שלאגט מען דארך דעם אויר,
ויורד השפע.

קיב

אחר שיר של יום אין אומרים "הושיענו"
שנדפס בסידורים קיב.

קט

בשני ובחמישי: "אשרי" "ובא לציון"
וקדיש — קודם חזרת ספר
תורה להיכל קי.

קיג

ביום ד' היה הרב ז"ל מסיים בקול
"יצמיתם" ולא אמר "לכו נרננה"
כמו שנדפס בסידורים קיג, כך שמעתי מרבי
בנימין זאב ז"ל.

קי

כשאין אומרים תחנון אין אומרים
"תפלה לדוד", גם "בית יעקב"
ו"שיר המעלות" קיא, רק תיכף מתחילין שיר
של יום.

קיד

אחר "אין כאלקינו" היה נוהג מוהר"ר
רפאל ז"ל לומר כל הקטרת מראשו
לסופו, מן "אתה הוא" "קח לך סמים"
"תנו רבנן" "בר קפרא" "ה' צבאות",
ואח"כ "תנא דבי אליהו" קיד. ורבי בנימין
זאב ז"ל לא נהג כן רק בקיצור, כמו
שנדפס בסידורים קטו.

קיא

בנוסח "בית יעקב" שמעתי מפי מו"ר
רבי בנימין זאב הלוי ז"ל בשם
הרב ז"ל: "בית יעקב לכו ונלכה באור ה'
והיה אמונת עתיך וגו' היא אוצרו" ויהי
דוד לכל דרכיו משכיל וה' עמו" ויהי ה'
אלקינו עמנו".

קטו

ב"עלינו לשבח" אומרים "הוא אלקינו"
אין עוד, ואין לומר תיבת

קי. שני מנהגים בזה הובאו בטור (או"ח סוס"י קמט).

קיא. ב"סדר היום" כתב להתחיל 'בית יעקב', וטעם המנהג שבפנים י"ל דהנה אמירת 'תפלה לדוד'
מוזכרת בטור (או"ח קלג) אך אין נזכר שם 'בית יעקב' ו'שיר המעלות' א"כ י"ל שנתקנו רק
כתוספת ל'תפלה לדוד', וממילא כשאין אומרים 'תפלה לדוד' א"א התוספת. גם בפרע"ח (שער
קריאת ס"ת פ"ה) מבואר דפסוקי 'בית יעקב' ו'תפלה לדוד' יש להם כוונה אחת.

קיב. 'הושיענו' מקורו בסידורים נוסח ספרד (בנוסח אשכנז אינו) ונזכר בפרע"ח שער קריאת ס"ת
פ"ה.

קיג. גם בפרע"ח (שער קריאת ס"ת פ"ה) משמע שאין אומרים 'לכו נרננה'.

קיד. כנוסח "אבודרהם" ו"סדר היום" (נוסח ספרד).

קטו. כנוסח אשכנז וכ"ה ב"טור" (או"ח קלג).